

SZEF MISJI WOJSKOWEJ POLSKIEJ

W KROLESTWACH

FINLANDJI, NORWEGII I DANJI.

Nr. 162.

O d p i s.

Stanowisko Szwecji w sprawie
blokady Rosji Sowieckiej i
Niemiec.

Do

NACZELNEGO DOWODZTWA ODDZIAŁ II.

Sekcja dyplomatyczna.

w W a r s z a w i e.

Sztokholm, dn. 18.X.1919.

Blokada Rosji Sowieckiej i Niemiec przez Ententę szczególnie silne wrażenie wywołała w państwach skandynawskich, które są bardzo zainteresowane w sprawie stosunków handlowych z obydwojma blokowanymi krajami. Państwu Skandynawskiemu bardzo zależy na ułatwieniu i rozszerzeniu swego eksportu, który ze względu na niezwykle wysoki kurs korony skandynawskiej wogóle, a szwedzkiej w szczególności, i tak jest bardzo utrudniony. Ta ostatnie okoliczność sama w znacznym stopniu wstrzymuje eksport tutejszy i jest przyczyną, że Szwecja musi szukać nabywców na swoje towary, którzy jak Niemcy i bolszewicy za każdą cenę ich potrzebują.

Z powyższych więc względów przyłączenie się Szwecji do blokady jest dla niej sprawą bardzo dotkliwą, ponieważ rzeczywiście zagraża handlowi i przemysłowi szwedzkiemu.

Nota, dotycząca blokady Rosji bolszewickiej, nosi oficjalną nazwę noty Entente'y, głównymi jednak inicjatorkami jej wydają się być tylko Francja i Anglja, których okręty blokują bolszewickie wybrzeże. Ameryka pozostaje w cieniu. Czy popiera ona blokadę nie wiadomo. Nie zajęła ona dotąd, o ile sądzić można wyraźnego stanowiska w sprawie blokady i mając podobnie jak i Szwecja, na względzie tylko handlowe korzyści być może, że w rzeczywistości nie sprzyja blokadzie.

Przy bliższym rozpatrzeniu noty widzi się, że w ogólności nie przynosi ona nic takiego i nie zmienia dotychczasowej sytuacji na Bałtyku. Blokasa Sowieckiej Rosji faktycznie już dawno istnieje, a angielskie okręty wojenne wyłapują statki, wiozące towary do portów rosyjskich; w jednym z moich poprzednich raportów do Naczelnego Dowództwa pisałem o zatrzymaniu przez anglików szwedzkiego okrętu Eskilskuna III, wiozącego piły dla bolszewików. Nota ta jednak w celu wzmocnienia blokady wprowadza 5 nowych punktów, które zaostrzają i potęgują blokadę przez wprowadzenie nowych dalekoidących ograniczeń, a mianowicie: przez zabronienie okrętom idącym do Rosji wyjścia z portów - okrętom zaś powracającym z Rosji - wejścia do portu. Dostarczanie Rosji towarów inną drogą również jest surowo zabronione. Prócz tego wprowadzone są ściśle ograniczenia paszportowe dla jadących do Rosji, a także wstrzymane wszelkie transakcje bankowe. Wreszcie zabronienie korespondencji pocztowej i telegraficznej dopełnia ścisłości tej blokady.

Biorąc pod uwagę ogólną tendencję Szwecji pomagania bolszewikom, powyższe ograniczenia wywołały, szczególnie w całym obozie socjalistycznym, gorące protesty. Wszystkie partie socjalistyczne szwedzkie zajęły stanowisko bezwzględnie wrogie polityce Entente'y w stosunku do Rosji czerwonej. Dwie są główne przyczyny tych protestów: pierwsza - przeważająca - a to obawa przed zastojem w przemyśle i przed trudnościami natury ekonomicznej, wynikającymi z przystąpienia do blokady - druga przyczyną jest natury politycznej i wpływa z urażonych uczuć narodowych szwedzkich przez wtrącanie się Entente'y do polityki szwedzkiej handlowej i przez to cgra-

niczenia suwerenności Szwecji.

Ciekwa jest w tej sprawie głos szwedzkiego bolszewika Ströma który jest zdania że dla Rosji ta zaostrzona blokada nie jest niczym nowym, oficjalnie zaś proklamowanie blokady oznacza, że zwycięskie rządy burżuazyjno-demokratyczne, według słów Ströma sankcjonują system wygładzanie kobiet i dzieci rosyjskich - argument zresztą dość wyraźny i naciągany. Następnie Ström podkreśla fakt, że państwa neutralne są traktowane przez Entente, jak wassa le, ponieważ ograniczono prawo wydawania wiz do Rosji i wolność korespondencji. Po zatem twierdzi, że blokada najwięcej szkody przyniesie Ameryce i Niemcom, ponieważ oba te państwa mają zamiar wyciągnąć znaczne korzyści ze stosunków handlowych z Rosją Sowiecką. Na zakończenie Ström dodaje, że wojna głodowa stoi w sprzeczności z zapewnieniami, czynionymi przez rząd Entente'y swoim robotnikom i jest przekonany, że blokada oburzy masy robotnicze Entente'y.

Organ bolszewików szwedzkich "Fokets Dagblad Politiken", piśmiennictwo redagowane przez Ströma, pisze, że nota Entente'y o blokadzie ma przede wszystkim na celu odstraszyć małe państwa bałtyckie od zamiarów pokojowych. Co do stanowiska rządu szwedzkiego względem noty gazety ta wyraża się ironicznie, że rząd naturalnie usłucha Entente'y, ponieważ już od roku 1917 Szwecja jest "kolonią" Entente'y.

Rezolucja wiecu lewych socjalistów, który w tych dniach się odbył, z powodu noty brzmi podobnie, jak i głosy tutejszych bolszewików. Rezolucja wypowiada się przeciw blokadzie, wzywa rząd szwedzki, aby odrzucił żądania Entente'y i zwraca się do robotników Entente'y, aby wpłynęli na swoje rządy w celu odwołania blokady. Podobno rezolucję wyniósł też związek rzemieślników.

Organ Brantinga "Socialdemokraten" wyraża życzenie, aby Sejm wypowiedział się co do noty, przed uchwałą rządu.

Również konserwatyści i radykali oburzają się na notę Entente'y, skierowaną do neutralnych państw - ale głównie ze względu na usiłowanie ograniczenia suwerenności Szwecji.

Inne stanowisko zajął obóz liberalny - zbliżony do rządu. Pragnąc domóc się rządowi w powzięciu rezolucji i nie chcąc aby rząd pozostał w osobnieniu, liberałowie starają się umotywić możliwość przyjęcia noty. Dowodzą oni, że o ile Szwecja nie zgodzi się na żądanie Entente'y i nie będzie popierała blokady - to może ona znaleźć się w podobnym położeniu jak Rosja i Niemcy i być traktowana na równi z nimi. Liberałowie więc, jako malum necessarium, uważają wstąpienie Szwecji do Ligi Narodów za wskazane i wypowiedzają się za przyjęciem blokady.

Stanowisko rządu szwedzkiego w omawianej sprawie nie jest jeszcze wyjaśnione. Prezes ministrów szwedzkich p. Hellner, oświadczył że rząd zanim da odpowiedź, musi się porozumieć z rządem Danji i Norwegji, teraz przeto odpowiedzi udzielić nie może. Pan Heller zaznaczył jednak już teraz, że jeden z punktów noty, a m., zabraniający utrzymywania stosunków finansowo-bankowych z Rosją jest niemożliwy do przyjęcia przez Szwecję ze względu na to, że jest on sprzeczny ze szwedzką konstytucją.

Co się tyczy noty Entente'y, dotyczącej blokady Niemiec - to również blisko jak i sprawa blokady Rosji obchodzi ona Szwecję i inne państwa skandynawskie. Stosunki handlowe między Szwecją a Niemcami przez cały czas wojny były bardzo ożywione, a i teraz są jeszcze są znaczne. I pod tym względem zastosowanie się do życzeń Entente'y byłoby szczególnie dla szwedzkiego handlu i przemysłu bardzo dotkliwym ciosem.

Ogólne tendencja rządu w sprawie blokady Niemiec, o ile można sądzić z opinii kół do rządu zbliżonych, raczej składa się do przyjęcia warunków Entente'y w celu uniknięcia złych następstw odmowy.

Zapowiedziana blokada Niemiec miała już ten skutek, że cały transport rudy żelaznej ze Szwecji do Niemiec, został telegraficznie wstrzymany przez żeglugowe towarzystwo niemieckie. Trzy naładowane ruda szwedzka statki zostały zatrzymane w Lulei. Prócz tego niemiecki statek - prom, kursujący między Sasnitz a Trellsborgiem na razie został wstrzymany, wskutek czego komunikacja między Szwecją a Niemcami odbywa się przez Kopenhagę.

Pisma tutejsze pisząc o blokadzie Niemiec, wypowiadają zdanie, że Entente'a niema zamiaru blokować Niemiec bezpośrednio, a pragnie wogóle blokować wybrzeża morza bałtyckiego i uniemożliwić żeglugę między Niemcami i krajami bałtyckimi.

POMIANKOWSKI GenPor.m.p.

Za zgodność odnieć:

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York